

Такризи

мушовири илмӣ ба рисолаи диссертатсионии Зувайдуллозода Муҳибулло Ҳабибулло дар мавзуи «Хусусиятҳои ташаккули танзими ахлоқии муносибатҳои сиёсӣ дар замони муосир», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 6.3.4. Илми ахлоқ пешниҳод шудааст.

Диссертатсияи доктории Зувайдуллозода Муҳибулло Ҳабибулло дар мавзуи «Хусусиятҳои ташаккули танзими ахлоқии муносибатҳои сиёсӣ дар замони муосир», чиҳати дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои фалсафа, аз рӯйи ихтисоси 6.3.4. Илми ахлоқ дар кафедраи умумидонишгоҳии фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон иҷро шудааст. Дар қараёни омода намудани рисолаи докторӣ Зувайдуллозода Муҳибулло Ҳабибулло дар кафедраи болозикр ҳамчун унвонҷӯ-докторант аз рӯйи ихтисоси 6.3.4. Илми ахлоқ ба ҳисоб мерафт.

Докторант Зувайдуллозода М.Ҳ. соли 1982 зинаи мутахассисро дар факултети таърих, шӯбаи таърих-англисӣ дар Донишқадаи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Т.Г. Шевченко (ҳоло Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ ба номи Садриддин Айнӣ) аз рӯйи ихтисоси муаллими таърих, ҷамъиятшиносӣ ва забони англисӣ хатм кардааст. Пас аз хатми донишқадаи номбурда (дар давоми фаъолияти илмӣ-омӯзгории минбаъда), барои идомаи таҳсил дар шӯбаи аспирантура солҳои 1990-1994 ҳамчун аспиранти кафедраи умумидонишгоҳии фалсафаи Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон таҳсил намудааст. Соли 2017 рисолаи номзадӣ дар мавзуи «Танзими ахлоқии фаъолияти сиёсӣ дар ҷомеаҳои дар ҳоли тағйирёбӣ (таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ)»-ро аз рӯйи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ ҳимоя намуда, дараҷаи илмии номзоди илмҳои фалсафаро соҳиб гаштааст.

Зувайдуллозода Муҳибулло Ҳабибулло аз соли 2012 инҷониб дар кафедраи умумидонишгоҳии фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба ҳайси ассистент ва минбаъд дар вазифаи и.в. дотсенти кафедра фаъолияти илмӣ-педагогӣ бурдааст.

Мавзуи рисолаи доктории Зувайдуллозода Муҳибулло Ҳабибулло дар мавзуи «Хусусиятҳои ташаккули танзими ахлоқии муносибатҳои сиёсӣ дар замони муосир» санаи 30.06.2025, № 13 дар Шурои олимони Донишгоҳи миллии Тоҷикистон тасдиқ гардидааст.

Мубрамияти мавзуи таҳқиқоти анҷомдодаи Зувайдуллозода Муҳибулло Ҳабибулло дар мавзуи «Хусусиятҳои ташаккули танзими ахлоқии муносибатҳои сиёсӣ дар замони муосир» аз он бармеояд, ки

вазъи сиёсию фарҳангии замони муосир дар худ масъала ва равандҳои гуногунро касб намудааст, ки онҳо аз бухронҳои гуногун, афзоиши падидаҳои номатлуби инҳирофи арзишҳои ахлоқӣ, тундгароиву ифротгарой, рақобатҳои фарҳангӣ ва ғайра иборат мебошад. Дар ин замина ҳаёти ҷамъиятии замони имрӯза хеле пуртазод ва мураккаб гардида, аксар маврид ҳодисаҳои дар он баамаломеда хусусияти ғайриинтизорӣ ва аҳёнан пешгӯинашавандаро касб мекунанд. Бинобар ин, шуури ҷамъиятӣ, аз ҷумла сатҳи психологияи ҷамъиятии он қобилияти ин дигаргуниҳоро на ҳамеша имконияти сари вақт пайгирӣ карданро дошта, аксар маврид барои худ пайравӣ аз стратегияи мутобиқшавиро ба ин тағйиротҳо афзалият медиҳад. Вале, новобаста аз ин ҷараёнҳо қабати фаъоли шуури ҷамъиятӣ ба равандҳои ҷорӣ сиёсӣ фурсати амиқ фурӯ рафтано аз даст намедиҳад ва бо татбиқи ҷустуҷӯҳои арзишию ахлоқӣ маънии муҳтавои онҳоро барои дарки аъзои ҷомеа наздиктар месозад. Ҳамин тавр, муҳити ҳаёти ҷамъиятӣ то дараҷаи муайян барои шуури инсон тасаввурпазир ва ин фазоро баҳри ташкили зисту фаъолияти гуногунҷанбаи аъзои ҷомеа имконпазир мегардонад.

Дар илмҳои ҷамъиятии муосир вобаста ба ҳолати болозикр падидаҳои ҳаёти сиёсии ҷомеаҳо акнун на ҳамчун равандҳои мустақил ҷараёнгиранда, балки зарурияти дар мизони ахлоқӣ баҳогузорӣ шуданро ба худ касб менамоянд. Маҳз дар ҳамин қарина мубрамияти таҳқиқи ҷанбаҳои мухталифи падидаю равандҳои сиёсии ҷаҳони муосир афзалият пайдо менамоянд. Дар баъзе ҳолатҳо ихтилофи на танҳо диду арзёбиҳои илмӣ, балки риояи одоби қабули мавқеъҳо вобаста ба сатҳи қудрати сиёсӣ ба вуҷуд меояд. Новобаста аз ин ниҳодҳои амалкунандаи минтақавию байналмилалӣ ҷонибдорияшонро аз зарурияти дар мизони ахлоқӣ арзёбӣ кардани амалҳои сиёсиро пайваستا таъкид ва дастгирӣ менамоянд. Масалан, ташаббуси Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба «Даҳсолаи байналмилалӣ таҳкими сулҳ ба хотири наслҳои оянда» яке аз намунаҳои барҷастаи талоши ҷанбаи ахлоқӣ бахшидан ба равандҳои пуртазодди сиёсии олами муосир мебошад.

Рисолаи доктории Зувайдуллозода М.Ҳ. дар мавзуи «Хусусиятҳои ташаккули танзими ахлоқии муносибатҳои сиёсӣ дар замони муосир» аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, 5 боб, 16 зербоб, хулоса, тавсияҳои оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, феҳристи адабиёти истифодашуда, интишорот аз рӯйи мавзуи таҳқиқшаванда таркиб ёфтааст.

Дар муқаддима ва тавсифи умумии таҳқиқот аҳаммияти мавзуи таҳқиқшаванда асоснок гардида, дараҷаи омӯзиши масъала, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва предмети омӯзиш, асоси методологии таҳқиқот, навгониҳои илмӣ таҳқиқот, нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳаммияти назариявӣ ва амалии натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ ва тасвиби он шарҳ меёбанд.

Дар боби аввали рисолаи докторӣ «Заминаҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқи ташаккули танзими ахлоқии муносибатҳои сиёсӣ» масъалаи тарафайни ахлоқ ва сиёсат аз аҳди қадим то замони муосир дар таълимотҳои муҳаққиқони даврони мухталиф мавриди баррасӣ қарор гирифтааст.

Боби дуюми рисола «Хусусиятҳои таъсири арзишҳои ахлоқӣ ба ташаккули низоми идоракунии сиёсии давлатдорӣ тоҷикон» ба таҳқиқи ҳифзи шарафи инсонӣ равона шудааст, ки дар пояи манфиатҳои умум роҳҳои беҳбудии сатҳи зиндагии шаҳрвандонро нишон медиҳад.

Боби сеюми рисола «Ахлоқ ҳамчун воситаи танзими ҷамолияти сиёсӣ дар равандҳои муосири байналмилалӣ» ном дошта, таҳқиқи таъсиррасонии ахлоқ дар низомдорӣ муносибату ҷамолиятҳои сиёсии ҷомеаҳои муосирро дар равандҳои ҷаҳонӣ мавриди баррасӣ қарор додааст.

Дар боби чоруми рисола «Тамоюлҳои зуҳури ҷанбаҳои ахлоқӣ дар ҳаёти сиёсии ҷомеаи Тоҷикистон» – паҳлуҳои мусбат ва манфии ахлоқӣ дар ҳаёти сиёсии кишвар мавриди баррасӣ қарор гирифтааст.

Боби панҷуми рисола «Роҳҳои беҳтар намудани таъсири арзишҳои ахлоқӣ ба муносибатҳои сиёсӣ» ном дошта, дар он нақши ҳизбҳои сиёсӣ, мавқеи арзишҳои ахлоқӣ дар амалҳои сиёсӣ шуури ахлоқӣ ва таъсири он ба ҷомеаи муосир баррасӣ гаштааст.

Дар хулоса ва тавсияҳо натиҷаҳои асосии таҳқиқот ҷамъбаст гардидаанд. Нуктаҳои илмӣ ва натиҷаҳои диссертатсия илман асоснок буда, бо далелҳои муътамади назариявӣ-методӣ ва таҳлилий мустаҳкам карда шудаанд. Муҳтавои асосии диссертатсия дар мақолаҳои илмӣ нашргардида ва баромадҳои муаллиф дар конференсияҳои сатҳи гуногун инъикоси ҳудуд ёфтаанд.

Муҳаққиқ Зувайдуллозода М.Ҳ. бо дарки амиқи паҳлуҳои гуногуни ин мавзуи муҳим тавонистааст масъаларо хеле мушикофона пажӯҳиш намояд. Бартарияти пажӯҳиши мазкур аз он иборат аст, ки дар он масъалаи мазкур аз зовияи якчанд илми иҷтимоӣ, аз ҷумла сиёсӣ, ҷомеашиносӣ, ахлоқ ва фалсафа таҳқиқ шудааст. Чунин талоши

фарохбинӣ аз дарки мавзӯ ба муаллиф имкон додааст, ки тамоюли мавқеъҳои мухталифро дар атрофи масъалаҳо нишон диҳад ва умумияту фарқияти онҳоро возеҳ ҷилвагар созад.

Зувайдуллозода М.Ҳ. дар раванди пажӯҳиш мустақилияти фикриро нишон медод ва аз сарчашмаҳои бо забонҳои хориҷӣ нашршуда низ фаровон истифода мебард. Бинобар ин рисолаи доктории Зувайдуллозода Муҳибулло Ҳабибулло дар мавзӯи «Хусусиятҳои ташаккули танзими ахлоқии муносибатҳои сиёсӣ дар замони муосир» ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267) ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия ва автореферати диссертатсия (қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 марти соли 2021, № 3) ҷавобгӯ буда, ҷиҳати сазовор гардидан ба дараҷаи илмӣ доктори илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 6.3.4. Илми ахлоқ барои ғимоя пешниҳод карда мешавад.

Мушовири илмӣ: директори
Маркази таҳқиқоти стратегии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон,
доктори илмҳои фалсафа, профессор,
узви вобастаи АМИТ

Ҳабибулло Усмонзода Х.У.

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734025,
шаҳри Душанбе, ноҳияи Шохмансур,
кӯчаи Аҳмади Дониш 62/21, хонаи № 25
Тел.: (+992) 909-09-33-21
Почтаи электронӣ: khidiev@mail.ru

Имзои Усмонзода Х.У.-ро тасдиқ мекунам:
Сардори Шӯъбаи кадрҳои Маркази
таҳқиқоти стратегии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Исроилова С.

28.08.2026

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734025,
шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 89.
Тел.: +992 (37) 221-11-00
Почтаи электронӣ: info@mts.tj
Сомонаи расмӣ: <https://mts.tj>